

Obsah

Předmluva	9
Úvod	13
Teoretické základy	17
Přírodní vody a geochemické procesy	17
Geochemický systém	17
Vlastnosti	18
Stav	20
Model	21
Hmotová bilance	23
Reverzibilita a ireverzibilita	24
Geochemické procesy	27
Prosté rozpouštění a srážení	27
Hydratace	28
Hydrolýza	28
Oxidace a redukce	29
Adsorpce a desorpce	29
Membránová filtrace	30
Molekulární difúze	31
Mísení	33
Chemická rovnováha v přírodních zvodnělých systémech	34
Termodynamické kritérium rovnováhy	36
Rovnováha geochemického procesu	37
Homogenní rovnováha systému	42
Heterogenní rovnováha systému	45
Oxidačně redukční rovnováha	50
Adsorpční rovnováha	53
Parciální rovnovážné stavy v systému a postup geochemických procesů	54

Vliv teploty a tlaku	58
Transport rozpuštěných látek	60
Transport v přírodní vodě	60
Transport ve vodě reagující s okolím	61
Řešení rovnice zachování hmoty pro některé typy zvodnělých systémů	63
Konzervace hmoty v inertním systému	63
Reaktivní systém, v němž je ustálena reverzibilní rovnováha	64
Reaktivní systém, v němž není dosaženo reverzibilní rovnováhy	66
Kinetika interakce mezi vodou a horninou	67
Rychlost rozpouštění určovaná chemickou reakcí	69
Rychlost rozpouštění určovaná difúzí	71
Nukleace a růst krystalů	73
Empirické kinetické rovnice	74
Závislost rychlostní konstanty na teplotě	75
Izotopická frakcionace	76
Interakce vody s organickou hmotou	86
Mikrobiologická činnost	87
Organické látky ve vodě	89
Vznik, vývoj a geochemické chování přírodních vod	95
Geochemické typy přírodních vod	95
Hydrologický a geologický oběh	95
Hydrologický oběh	96
Geologický oběh	97
Genetické typy přírodních vod	99
Doba zdržení	99
Hydrochemická zonálnost	102
Oxidačně redukční zonálnost	105
Hydrochemické pole	108
Atmosférická voda	111
Litogenní meteorické vody	115
Vody kyselých alumosilikátových hornin	116
Chemické vlastnosti	116
Vznik chemického složení vod	121
Ireverzibilní hydrolyza primárních minerálů a reverzibilní srážení sekundárních minerálů	122
Kinetika interakce vody s horninou	125
Rychlost rozpouštění v průtočném systému	129
Účinek CO ₂ na interakci vody s horninou	131
Vody bazických a ultrabazických hornin	135
Chemické vlastnosti	136
Kinetika rozpouštění bazických silikátů a vápenatých plagioklasů	142
Vliv ultrabazických hornin na fosilní vody	145
Krasové vody	146
Chemické vlastnosti	147
Chemická rovnováha	147
Lokální bilance v systému voda—vápenec	152
Kinetika rozpouštění kalcitu	154
Exogenní a endogenní CO ₂ v krasových systémech	157
Vody pískovců a slínovců v české křídové pánvi	158
Chemické vlastnosti	158

Chemická rovnováha litogenních vod ovlivněných fosilní složkou	158
Vznik litogenních vod v otevřené struktuře	161
Povrchové vody kontinentů	163
Řeky a sladkovodní jezera	164
Bezodtoká jezera	173
Mořská voda	178
Voda v oceánech	181
Chemické vlastnosti a homogenní rovnováha	182
Heterogenní chemická rovnováha	184
Vstupy, výstupy látek a stacionární stav oceánu	186
Doba zdržení látek v oceánu	187
Přínos látek řekami	189
Odnos látek sedimentací	189
Fixace látek v evaporitech	190
Interakce mořské vody s čediči oceánické kůry	191
Pórové vody sedimentů	195
Mořské fosilní vody	198
Fosilní vody kontinentů	199
Chemické vlastnosti a vznik solanek	199
Fosilní vody v Českém masivu	204
Vztah k mořské vodě	204
Chemická indikace stáří	205
Vztah k vulkanické činnosti	211
Fosilní vody v Západních Karpatech	212
Metamorfní vody	214
Chemické vlastnosti a jejich původ	215
Vulkanické vody	216
Chemické vlastnosti vod vulkanických oblastí	218
Chemické složení fumarol	219
Složení magmatických těkavých látek	222
Chemické vlastnosti plynokapalných uzavření	223
Souvislost vulkanických vod s vodami fosilními, meteorickými a mořskými	226
Zvodnělé geotermální systémy a rudonosné roztoky	229
Stopové kovy v litogenních vodách	235
Vliv hydrologické, biologické a antropogenní látkové výměny na složení vod v povrchové zóně	244
Vliv atmosférických srážek	246
Odtok prvků v pravém roztoku	246
Výstup a vstup prvků v pevných částicích	247
Biologická fixace	248
Antropogenní vstupy	248
Integrální bilance v povodí	248
Časové změny chemického složení odtoku	250

Do datek I

Chemické aktivity složek geochemických systémů	257
Obecná definice	257
Praktická definice	257
Aktivita plynu ve směsi	257
Aktivita kapalné vody a minerálů	257

Aktivita rozpuštěných látek	259
Dodatek II	
Odvození rovnice zachování hmoty v průtočném systému	264
Dodatek III	
Hodnoty funkce $\operatorname{erfc}(x)$ a $\exp(x)$	267
Seznam symbolů používaných v textu	269
Literatura	274
Rejstřík	290